

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74

TĂRIA POPOARELOR

Forțele vitale ale unui popor nu se pot observa decât la lumina încercărilor, în focul purificator al necazurilor și luptelor îndârjite, duse cu tărie și convingere sufletească de toți fiii lui. Vremurile ca și un uragan puternic, mătură de pe fața pământului tot ceace este trecut, ceace este ajuns în declin, lăsând loc celor rezistenți, celor înarmați cu convingeri vii și neclintite, indiferent dacă ele concordă sau nu în întregime cu părerile altora. Și aceasta nu este o simplă constatare; este un adevăr istoric. Neamuri mari cu meniri strălucite au început a șovăi tot de atâtea ori de câteori focul convingerii a început să pâlpaie, pierzându-și din vigoarea sacră a întăririi, ba ce e mai mult s'au nimicit; în schimb toate acelea, care au reușit să o menție trează prin infiltrarea în sufletul tinerilor și întărirea ei prin toate mijloacele posibile, nu numai că au supraviețuit, dar s'au impus și altora asumându-și rolul de conducător.

Pământul țării Românești bun și răbdător ca și stăpânii lui adăpostește pe plaiurile-i intinse o frântură destul de considerabilă a unui neam, aruncat pe valurile suferințelor de zeci de veacuri. Oare care să fie acea putere misterioasă, care duce o mână de privilegiați, întărindu-i neconținut, dându-le putere, însuflându-le dor de viață în o lume, care i-a împărțit mai mult de amarurile decât de bunățile ei? Când a-i căuta după răspuns, judecând puțin afli multe, judecând mult afli puține.

Fără a avea pretenția de a da o explicație atotcuprinzătoare acestui fapt, mă mărginesc a aminti unul singur, arătând totodată felul cum se caută a fi deșteptat

și alintat în sufletul tinerimii, prin dascălii acestui neam evreesc, și în special prin cărțile didactice de religie.

Acest fapt, care multora li-se pare așa de banal, este convingerea neclintită în un Dumnezeu bun, atotdrept și atotputernic, care dintre toate popoarele de pe fața pământului a făcut din evrei poporul ales, poporul chemat să țină mereu aprinsă iăclia dreptei credințe în fața lumii întregi, strigându-i să se îndrepte spre adevărata credință. Când un popor reușește nu numai să-și deștepte o astfel de convingere ei să o și trăiască cu adevărat, acela a reușit să se îngrădească cu cele mai puternice ziduri de apărare împotriva oricărui atac. Ce încredere nețărmuită poate avea un popor, care în ciuda tuturor prigoanelor, a putut să se mențină, ba ce e mai mult, să dea omenirii pe unele dintre cele mai mari genii.

Caută și sugestionează unui elev ideea că el e destul de cuminte, îi trebuie însă mai multă râvnă spre muncă pentru a ajunge între cei din frunte ai clasei, ajută-l și-l vei vedea acolo. Tot așa se petrece și cu omul mare, cu popoare întregi.

Aceasta o și fac evreii. Răsfoind cărțile didactice de religie vei vedea cum toate întâmplările convergeză spre aceasta singură idee, începând cu Avraam și sfârșind cu zilele noastre. De aceea Avraam nu e un om simplu care din cauze economice, materiale să lase Haraanul și să vie în Canaan ci un trimis alui D-zeu, care avea datoria să propoveduiască cunoașterea unicului și adevăratului D-zeu, precum și corecta lui cinstire, cu ajutorul căreia să îndrepte moravurile stricate ale omenirii. „Avraam — ne spune un autor — a fost

nevoit să-și părăsească țara, locul nașterii, rudeniile, pentru că numai așa își putea răspândi învățăturile sale între streini. Primește cu încredere misiunea dată de D-zeu și nici chiar bătrânețea nu-l sperie dela greaua-i întreprindere . . . Cu suflet supus și înflăcărat umblă pământul necunoscut, unde D-zeu l-a trimis, ridicând altare pentru cinstirea celui vecinic . . .” (A Tóra öt könyve. Dékány G. Budapest, 1910, pag. 19.)

Acest rol de îndrumător al omenirii l-a păstrat Israil în tot cursul veacurilor, și el nu s'a sfârșit încă nici azi. Ce ar putea îndreptăți o astfel de afirmație: „Durata lui Israel este faptul cel mai curios în istorie. De douăzeci și cinci de veacuri toate forțele omorâtoare în serviciul ignoranței, al lăcomiei, al fanatismului și al urei au fost îndreptate împotriva lui; lumea întreagă a conspirat neconștient să-l distrugă. Și cu toate acestea, urgisit, disprețuit, chinuit, Israel tot mai există, mai viu ca întotdeauna, supraviețuind celor mai puternice imperii de pe pământ, pe care valul secolelor le duce cu sine. Această putere de viață, care deconcentreză gândirea și experiența, dovedește cu elocință, că influința sa în destinele omenirii nu s'a sfârșit încă.

Să strângem din ce în ce mai mult drapelul în mâinile noastre, și pătrunși de simțământul misiunii noastre, să lucrăm cu sârguință la opera viitorului omenirii.” (Nethi Emuna, de Gold A. S., carte de religie în românește, pag. 188.)

Iată deci în cuvinte atât de convingătoare exprimată ideea cea mai sublimă ce poate înălța și întări sufletul unui popor făcându-l gata să sufere orice.

Astfel Avraam nu va alunga pe Aggar fiitoarea lui cu micul Ismail decât ca nu cumva acest copil de servitoare să strice pe Isaac, cel ce avea să ducă mai departe împlinirea poruncii divine. Fapta lui Iacob, care prin înșelăciune a reușit să ia binecuvântarea bătrânului său tată, nu mai e rușine ci un merit, căci un fiu ca Isaac, care prețuește bunurile pământești mai mult de cât pe cele morale vânzându-și dreptul de întâiu născut pe un blid de linte, nu va fi în stare să împlinească chemarea cu tot devotamentul. Pedepsirea israilitenilor

din partea lui D-zeu cu rătăcirea de 40 ani, nu e o pedeapsă propriu zisă după cum ne relatează chiar Biblia, ci o dovadă a grijii divine, care nu i-a lăsat să între în Canaan așa cum erau slăbiți de robia egipteană, ceea ce i-ar fi putut duce foarte ușor la nimicire, căci popoarele de acolo erau tari și bine armate. Mâna lui D-zeu, care veghează ca un tată bun deasupra copilului său iubit, este cel mai folosit mijloc de a explica atât bucuriile cât și durerile ce le-a îndurat Israil; bucurii dacă a fost vrednic, necazuri, dacă s'a abătut dela chemarea-i sfântă. Dar D-zeu nici nu putea pedepsi pe Israil decât cu intenția de al îndreapta, căci altfel bucuria neamurilor streine de a vedea stins de pe fața pământului poporul ales, ar fi întunecat și puterea celui atotstăpânitor.

O credință puternică în menirea neamului său, iacă țaria lui Israel.

Mai este încă ceva. O credință simplă fie ea cât de puternică poate să te nimecească tot așa de bine precum te poate ridica în cele mai înalte sfere. Pe lângă credință trebuie să mai ai și o putere de adaptabilitate, adică putere de a cumpăni împrejurările de a ști să-ți alegă mijloacele în vederea scopului ce-l urmărești.

Evreii au avut-o și pe aceasta. E drept că felul în care s'au adaptat nu este totdeauna și în toate privințele cel mai corect, ba chiar din contră din punctul de vedere al popoarelor conlocuitoare e un pericol continuu. Dar ei s'au adaptat și prin această adaptare au existat.

Din toate problemele iau una singură, problemă morală iudaică, să ne gândim la morală Vechiului Testament, și să judecăm în conformitate cu această morală atitudinea evreilor din zilele noastre. Or morală iudaică din zilele noastre diferă, după țări, de morală iudaică veche. Ea n'a rămas la concepția veche ci a evoluat, așa încât astăzi poate sta alături cu cea mai avansată morală. Pentru a ilustra faptul mă folosesc de diferite citate luate din manuale deosebite.

„Iubește pe aproapele tău ca însuși pe tine,” pentru că „Noi toți avem un tată, un D-zeu ne-a făcut pe toți”, „Patria are drept la devotamentul nostru, pentru că ea ne asigură odihna, liniștea libertatea faptelor

și a gândurilor noastre, când acestea nu sunt vătămătoare altora"; „Trebue să vedim în toate ocaziunile credința, supunerea, venerațiunea și iubirea noastră către suveran, și la fiecare slujbă obștească să ne rugăm pentru sănătatea și fericirea sa și a ilustrei sale familii"; „Trebue să respectăm autoritățile legal constituite și să le fim ascultători. Rabinii noștri au zis: „Dacă cârmuirea n'ar fi respectată, de viu ar înghiți unul pe altul"; Pentru toate acestea „religiunea chiar ea scutește de a ne supune prescripțiilor ei, când acestea sunt cu totul nepotrivite cu datele ce ne impune mântuirea Patriei“.

Ei, dar ce înțeleg ei sub „Patrie“?

„După ruina Patriei lor și după sfârșitul existenței politice, Iudeii prin dragostea lor cea neșămurită pentru religia strămoșască și prin credința ce păstrează pentru anințirea falnicului lor trecut, își creiază o Patrie spirituală, care-i strânge ca un lanț puternic, disprețuid asprimea veacurilor“ (Nethiv Emuna pag. 161); aceasta din o carte românească de religie evreiască. În una germană se exprimă cu totul altfel; „Țara în care ne-am născut, care ne apără ca pe supușii săi, ne nutrește și ne învață, este patria noastră, și a o iubi pe ea, este porunca religiei și trebuința sufletului nostru“. (Glaubens u. Pflichtenlehre, Herxheimer, Leipzig 1904).

Mă opresc aici cu citatele. Evreii sunt răspândiți în toate țările. După posibilitatea ei se cultivă mai mult sau mai puțin, sunt mai îndrăzneți sau mai resemnați, după cum le permite împrejurările locale și puterea ce sunt încredințați că o au în țara respectivă. Astfel — după manualele pe care le-am avut la dispoziție — în un manual unguresc declară dela început „noi suntem unguri de religie israelită“, și în acest sens tratează și religia neieșind din cadrele religioase; în manualele germane se declară cei mai devotați cetățeni și cei mai pașnici oameni, care nu caută niciodată să jignească pe cei din jurul lor, cu toate că aceștia mai totdeauna îi privesc cu ochi răi. În manualul românesc se simt ceva mai la larg, de aceea vorbesc de o patrie spirituală a cărei cetățeni sunt ei, de mărirea înaltă alui Israel.

Este deci o putere de adaptabilitate. De

sigur fiind un singur exemplu, poate, nu pare tocmai așa de clar, cum de fapt este.

O credință am avut și noi, și prin- ea am izbutit să rezistăm tuturor valurilor cutropitoare. Astăzi însă, nu știu, dacă ai putea afla ceva de felul acesta. Individualismul exagerat a rupt legăturile, ce unea pe indivizi îndreptându-i spre un țel comun. Așa cred mulți. Lucrul stă însă tocmai invers; lipsa unui țel comun a rupt legăturile ce ținea strâns pe diferiții indivizi. Fixarea unui scop, spre care să-ți îndrepti privirile tale și pentru care să lupți este necesar, pentru că numai prin el legi elementele integrându-le într'o unitate, îndreptată și ea ca totalitate spre acel scop.

Putere de adaptabilitate avem. Istoria ne e martoră.

L. Bologa

Mănăstirea dela Sâmbata-de-sus

I. P. S. Metropolitul Nicolae Bălan ne trimite apelul de mai jos pentru adunarea de danii pentru refaceria mănăstirii dela Sâmbata de sus. Indemnăm și noi pe preoții noștri să-i dea atențiunea cuvenită stăruind între credincioșii cu dare de mână ca să ajute această întreprindere de mare folos pentru prestigiul bisericii noastre naționale.

Mănăstirile ortodoxe din cuprinsul țării noastre, prin focul credinței ce a ars necentenit pe altarul lor, prin cărțile ieșite din tiparnițele susținute de ele au servit ca vetre luminoase de cultură spirituală și națională în mijlocul neamului nostru.

Frații noștri din celelalte părți ale țării au multe mănăstiri vechi și frumoase, ridicate de către cucernicii voievozi de pe vremuri — în amintirea biruinței lor asupra vrășmașului.

Numai noi românii dreptcredincioși din părțile Ardealului, nu avem astăzi mănăstiri deși au fost și la noi zeci de mănăstiri în toate părțile și mai ales la poalele Carpaților, răsărite din evlavia jertfelnică a strămoșilor noștri.

Dar au urmat vremuri de cumplită vrășmășie și prigonire a credinței și a bisericii noastre dreptmăritoare. Așa împăratul dela

Viena și cu toți papistașii lui s'au năpustit asupra poporului nostru din Ardeal, vrând cu sila să-l silească să se lapede de credința cea dreptmăritoare a Răsăritului și de biserica strămoșilor săi și să se dea în legea Papii, adecă să se facă uniți.

Astfel au fost arse mănăstirile de lemn, iară cele de piatră au fost dărâmate cu tunurile. Dar credința a rămas mai tare decât zidurile dărâmate și decât tunurile, în sufletele credincioșilor noștri, așteptând zile mai bune.

Și iată acele zile au sosit. Dumnezeu ne-a ajutat să trecem peste năcazurile cari au cernit zilele strămoșilor noștri și ne-au adunat pe toți „cei de-un sânge și de-o lege” — sub sceptrul puternic al gloriios și iubitului nostru Rege Ferdinand I.

De mult port în sufletul meu gândul să găsec și în părțile ardelene ale țării noastre, *un loc sfințit prin rugăciune, un lăcaș de cucernicie și de închinare a sufletelor pentru Dumnezeu.*

M'am gândit să ridicăm din ruine sfânta mănăstire a lui Brânčoveanu Constantin, boier vechiu și domn creștin“ așezată deasupra satului Sâmbata-de-sus, județul Făgăraș.

Dorința mea este să așez în Sf. Mănăstire de acolo o tipărnită, care să scoată la lumină cărți de zidire sufletească pentru poporul nostru credincios, tot acolo voiu adăposti bătrânii preoți cari vor să-și petreacă zilele din urmă ale pământestii lor vieți în rugăciune și reculegere și în sfârșit voiesc a face o școală de călugări cucernici, cari să ducă prin râvna și propoveduirea lor cuvântul mântuirii în mijlocul poporului nostru (misionari).

Pentru ducerea la îndeplinire a acestui plan, avem nevoie de sume mari de bani.

Dorind ca acest lăcaș de închinare creștinească să se ridice din jertfa curată a fiecărui român din cupriusul țării noastre binecuvântate de Dumnezeu, facem apel la toți credincioșii bisericii noastre și-i rugăm să contribuie cu obolul lor după îndemnul apostolului Pavel: „Fiecare precum se îndură cu inima, nu din părere de rău, sau de silă, că pe dătătorul de bună voie îl iubește Dumnezeu“. (II. Cor. 9. 7).

Cei ce vor dărui cel puțin 1000 (una mie) Lei vor fi scriși în cartea de pomel-

nice a sf. Mănăstiri și pentru aceștia se vor face rugăciuni în fiecare an la ziua hramului, iar cei ce vor dărui dela 10.000 (zece mii) Lei în sus vor fi înscriși între cititorii sf. Mănăstiri și vor fi pomeniți la fiecare sf. Liturgie. Toate colectele și banii se vor trimite până la 1 Iunie 1927 Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu.

Nădăjduim, că cuvântul nostru arhieresc va afla răsunset la toți fii buni și credincioși ai bisericii noastre și va aprinde din nou în sufletele lor flacăra credinței și a dragostei jertfelnice pentru buna podoabă a casei Dumnezeu și vor grăbi cu obolul lor cu mic cu mare, ca să pună o cărămidă la înfăptuirea acestui măreț lăcaș, căci suntem convinși că neamul nostru azi, mai mult ca oricând are lipsă de astfel de așezământe de închinarea sufletelor către Dumnezeu și pentru promovarea vieții religioase în mijlocul poporului nostru.

Nicolae

Mitropolitul Ardealului.

Problema bibliotecilor sătești

Cunoaștem încă de pe vremea guvernării trecute o frumoasă inițiativă care a stârnit admirația tuturor intelectualilor, anume aceea a înființării bibliotecilor sătești. Ministerul instrucțiunii în decun acord cu Casa Școalelor s'au hotărât să împartă tuturor comunelor unde se simte lipsa de cultură și unde această dorință este vie câte o bibliotecă destul de mărișoară care să fie administrată de învățător ori de preotul acelei comune.

Intenția s'a tradus în faptă și astăzi după unele informații pe care le-am câștigat dela persoane demne de încredere m'am convins că mai în fiecare comună există câte o astfel de bibliotecă. Fapta nu poate fii decât îmbucurătoare dar nu tot atât de îmbucurător este răspunsul ce s'ar da următoarei întrebări: Citesc oare sătenii noștri aceste cărți ori nu?

La această întrebare nu se poate răspunde decât în dubiu iar dacă voiești să răspunzi mai precis poți răspunde fără să păcătuești; „Nu“.

Atunci care ar fi mijlocul prin care am putea determina lumea să citească? (Notez

astăzi toată lumea se plânge de o abandonare generală a cărții). În această privință și-au luat asupra, și însărcinarea o mulțime de persoane, instituții și societăți. Elevi de licee cu profesorii lor, învățători, preoți, Asociația pentru cultura poporului Astra etc. și au făcut oarecare progrese. Lumea a început să prindă gustul de a asculta noutățile științifice și literare, nu are însă pe acela de a-și culege singur aceste elemente, fiindcă felul cum știu ei să citească îngreuiază prea mult această culegere. Oamenii noștri abia știu să citească, iar de scris și mai anevoe.

În această privință noi suntem singura țară care am rămas mai în urmă. În Olanda nu s'a găsit decât un singur mulgător de vite care nu știa carte pe când la noi 40% iar restul abia dacă știu să-și iscălească numele.

Putem înțelege dela început care este cauza că bibliotecile sătești rămân necitite. Sătenii noștri nu au școală. Guvernele de pân aci au înțeles mai întâi această scădere și a procedat imediat la clădirea a nenumărate școli pentru luminarea poporului. Sume enorme s'au vărsat pretutindeni pentru edificarea lor.

O operă însă nu a putut fi terminată numai în decursul celor 4 anii și astăzi observăm o oarecare stagnare. Se speră însă mult că nu peste multă vreme această operă va fi reîncepută.

Ne trebuie mai întâi școală, școală solidă și dupaceea cărți care să țină viu raportul dintre elev și omul dornic de cunoștințe.

Școala aceasta însă nu trebuie să fie o școală generală. S'a procedat pentru acest lucru la cursurile complementare, șezători școlare cursuri de adulți etc. Este ideea cea mai sublimă. Chiar dacă învățătorul nu va reuși să facă dintr'un adult un om care să știe scri și citi corect totuși cetindu-i el, ori altul care știe mai bine, părți alese dintr'o carte de estetică ori sfaturi necesare vieții va prinde gustul va veni singur să ceară o carte dela dl învă. și în serile de iarnă își va pune copilul nepotul, băiatul vecinului ori al prietenului să-i citească.

Așa pe încetul, dar la sigur printr'o muncă asiduă printr'o risipă de forțe și

energie a acestor faruri ale satelor noastre vom ajunge și noi să scăpăm de întunecul cel mare care ne amenință țara. Dar să ne întoarcem la bibliotecile sătești. Au zis unii că sunt scrise prea abstract pentru cunoștințele aperceptive ale poporului. S'e înșeală amar; Poporul înțelege cu mult mai mult decât își închipue ei, cum dealtfel m'am convins destul de bine în urma conferințelor ținute la sate în legătură cu Asoc. cult. pop. Astra. Casa Școalelor nu publică decât lucruri frumoase și asimilabile. Ca încheiere nu aș avea de spus decât să se continue pe mai departe cu împărțirea bibliotecilor la sate, învățătorii și preoții să-și continue apostolica lor muncă, noi cei care îi înțelegem le vom da tot sprijinul și numai așa vom scăpa de răul care ne macină deocamdată.

Horia Doinaru

Carnetul de conștiință

Un Profesorul Nae Ionescu din București publică în ziarul „Cuvântul“ știrea că s'a hotărât introducerea „carnetului de conștiință“, în învățământul seminarial.

În ce constă acest „carnet de conștiință“? Într'un caet în care viitorul preot și teolog își înseamnă, de obicei zilnic faptele pe cari le trăiește și cari sunt de natură a preciza graficul conștiinței sale. El este disciplinat prin aceasta la un examen al său propriu de fiecui moment, și prin acesta chiar la o cunoaștere precisă și la o stăpânire a sa. Dispozițiunile cari prevăd introducerea amintitului carnet, adaugă obligațiunea pentru elevul seminarist de a prezenta la cerere însemnările sale spiritualului școlii.

În potriva acestei dispozițiuni se vor ridică tot felul de protestări. Se va spune că regimul e închizitorial, și că el va duce la nesinceritate desăvârșită. Un control exercitat asupra vieții intime s'ar putea să fie o jignire a personalității elevului, care nu va întârzia să se sustragă acestui control vexatoriu, mințind. Și atunci carnetul de conștiință ar fi nu o binefacere ci o calamitate a încercărilor de educație preoțească.

Să nu ne grăbim cu plângerile. Cerce-

tarea de către spiritual a vieții intime a elevului nu este în nici un fel o inovație. Ea se exercită și astăzi în forma spovedaniei.

Dar, se spune, pătrunderea aceasta a spiritualului în cele mai intime cute sufletești ale elevului, este o indiscreție și o siluire a personalității acestui elev. O diminuare a mândriei și siguranței lui individuale. Se poate să fie așa; dar oricât de paradoxal ar suna răspunsul urechilor noastre de „oameni liberi“ e bine să fie așa. Biserica și disciplina ei nu cunosc și nu vor să cunoască „personalități“ de invenție individualistă. Orice creștin și deci cu atât mai mult orice preot trebuie să-și înceapă viața maturității cu un act de abdicare. El încetează a trăi pentru el; trăește numai pentru Dumnezeu; încetează de-a însemna ceva prin el; însemnează ceva prin harul lui Dumnezeu. Asta însemnează disciplină creatoare!

Examenul acesta de conștiință ființează de mult în institutele teologice din Apus. Nu cunoaștem amănuntele acestei inovații, dar avem impresia că ar fi un lucru folositor în educația viitorilor preoți.

Conflict între papa și Franța

Se știe că în cursul războiului Sfântul Scaun luase inițiativa pentru împăcarea dușmanilor. Scopul era însă ca sub aspectul favorizării păcii să scoată din încurcătură puterile centrale. Aceiaș politică a Cardinalului Gasparri — factorul hotărâtor la Vatican — este urmată și astăzi sub aceleași aparențe pacifiste. Germania doarește o cât mai repede evacuare a regiunii Renane. Pe de altă parte manifestarea fățișă a Vaticanului pentru Germania aduce o mare întărire partidului centrului catolic german și indirect o creștere a prestigiului Papal în țara lui Martin Luther. „Sfântul Scaun crede că a venit momentul favorabil pentru a juca un rol și în evoluția politicii franceze. Vaticanul încearcă să constituiască în Franța un mare partid catolic în sensul celui German.

Faptul acesta l-au înțeles patrioți dela marea asociație numită „Acțiunea franceză“ și au început o mare propagandă pentru

libertatea lor politică și națională. Ei spun: „credem că scaunul sfântului Petre este infailibil în cece privește Credința și moravurile, dar expus la erori în cece privește politica“.

„In ceia ce privește politica franceză noi suntem acasă și de bună voie accentuăm: Credința noastră de la Roma. Politica noastră de la noi“.

Respectul Sfântului Scaun și recunoașterea drepturilor bisericii catolice sunt printre articolele esențiale ce se învață la Acțiunea Franceză. Dar Papa nu este la adăpostul eroarei umane în chestiuni politice și dacă biserica are promisiunea vieții eterne, oamenii bisericii — istoria întregă o dovedește — pot să fie greșit informați, pot să se lase cucerii de influențe neonestе și să se angajeze în întreprinderi răufăcătoare.

Papa s'a supărat foc și a pus la index ziarul Asociației „L'action francaise“, iar pe Briand la excomunicat.

Ceia ce nu se știe de multă lume este predominarea politicii germane la Vatican. Cardinalul Gasparri este un filogerman hotărât, și este factorul hotărâtor al politicii internaționale a Vaticanului.

Cei dela Acțiunea franceză luptă împotriva amestecului politicii Vaticanului.

Conflictul acesta este încă un obstacol în împăciuirea popoarelor.

Secte religioase noi

În vechea monarhie austriacă formarea de secte religioase, în afară de biserica recunoscută de stat, era strict interzisă.

După 1918 trecând monarhia la republică, s'a acordat deplină libertate în această privință și astăzi există în Austria și în special la Viena, câteva secte religioase noi.

Cea mai interesantă din aceste secte care s'a instalat la Viena deabia anul trecut, este secta mormonilor. Aceasta apare la Viena sub denumirea „Biserica Domnului Isus“. Învățătura acestei secte, înființată de un oarecare Jonathan Smith în 1823 în America, nu se bazează pe Evanghelie ci e înconjurată de un misticism misterios. În statul american Utah există o sectă

puternică de mormoni ai cărei membrii însă, după îndelungate persecuții din partea guvernului, au fost nevoiți să renunțe la unul din primele lor principii, poligamia. În Germania secta mormonilor numără 3 mii de adepți.

O altă sectă foarte interesantă este așa numita „Comunitate religioasă germanică“, al cărei rit e de un păgânism pronunțat. Membrii acestei comunități trăesc după preceptele stricte ale ritului vechiu teuton și adoră pe Votan, Freia, etc. Interesant e că adepții acestei secte se recrutează dintre intelectualii vienezi și un cunoscut profesor medic ocupă chiar funcția de preot.

Cunoscutul apostol al „Cultului corpurilor goale“. Hauser, din Germania, care ispășește acum pedeapsa de mai mulți ani de muncă silnică la Hamburg a avut și la Viena un misionar care a predicat într-o cârciumă dela marginea orașului.

După cum se pare însă, acest cult nu și-a câștigat aderenți la Viena și misionarul a dispărut după câțva timp.

Ș T I R I

Aviz. Invităm oficiile noastre parohiale și protopopești. — ca deodată cu înaintarea Rațiociniilor anului expirat — să înainteze și documentele de cassă numerotate și cusute cu sfoară ori ață mai groasă, și așezate în plicuri, cuitele în un plic și contracuitele în alt plic, pentru că altcum se desprind și resfir — și orice pierdere a unui document de cassă, involvă dificultatea sumei cheltuite în sarcina Epitropii — până nu se produce duplicat ori Document nou, a cărui procurare este împreună cu spese și pierdere de timp. Domnii protopopi nu vor înainta rațiocinii neinstruite după cele dispuse aici ci le vor restitui pentru întregire conform Regulamentului pentru administrarea averilor parohiale și protopopești.

Cluj, la 17 Ianuarie 1927.

Consiliul eparhial

Aviz. Se aduce la cunoștință preoțimei noastre că începând cu ziua de 15 Ianuarie casieria noastră consistorială efectuează plătirile numai înainte de masă între orele 8—12.

Mănăstirea Sâmbetei. I. P. S. Metropolitul Nicolae Bălan a lansat o chemare pentru sprijinirea refacerii mănăstirii lui Brâncovineanu dela

Sâmbăta de Sus. Biserica și chiliile vor fi restaurate complet, chiliile vor servi pentru retragerea preoților bătrâni și adăpost. La această mânăstire se va înființa o tipografie și o legătorie de cărți, etc. Până acum s'a strâns prin subscripție publică suma de 245.500 lei

Facultatea de teologie din Chișinău și-a serbat Marți în 18 Ianuarie pe patronul său bisericesc Sf. Atanasie cel mare. S'a făcut serviciul divin la care a predicat prof. Gala Galaction, prof. Teodor Popescu a ținut apoi în sala de recepții o conferință despre Sf. Atanasie.

Un păstor model. A apărut din scrierea admirabilă a scriitorului rus Gr. Petrov, tradusă de P. S. Sa Episcopul Nicodem. E o lectură ca și care alta mai frumoasă și mai instructivă nu putem recomanda preoților noștri. Se poate comanda de la librăria arhidecezană din Sibiu cu prețul de lei 70. Ar trebui să nu lipsească din casa nici unui oreot.

Pentru învățători. Învățătorii dela școlile sătești cari au împlinit trei ani de serviciu în școală sunt chemați la un examen pentru definitivat. Ministerul Instrucțiunii a fixat examenul pe ziua de 1 Martie 1927. Pentru ca să fie admis la acest examen fiecare învățător va fi obligat să dovedească în scris că a împlinit cei trei ani în vreo școală dela sate. Cei interesați vor cere informații dela revizorate.

Iarăși concordatul. Din cel mai competent loc am fost informați și asigurați că Parlamentul român, va vota mai întâiu „Legea cultelor“ și numai după aceea poate fi vorba de iscălirea concordatului. Nu există guvern, care ar îndrăzni să facă altfelu fără să rischeze a își sdruncina poziția.

Ovreu obrasnic. Intruna din ședințele Senatului, Rabinul Tzirelsohn, din Basarabia a adus Românilor acuzații că ar fi intoleranți față de minorități și mai ales față de elementul evreesc. A cerut ca Sâmbăta să fie închise toate școlile și alte năzbătii. Aceste afirmațiuni pătimăse, au stârnit precum erau de așteptat, protestări energice din partea I. P. S. Mitropolit Pimen și a altor Senatori, spre a nu lăsa să se acrediteze, insinuări nedrepte la adresa țării. Ar fi timpul suprem ca minoritățile să aibă intuiția clară, că se găsesc într-o țară care se cuvine și trebuie să fie a românilor și să nu provoace prin atitudini ca pe cea dela Cernăuți, ori prin cuvântări ca cea din Senatul Țării.

Un congres contra fumatu'ui. În Mai 1927 se va ține la Praga un congres internațional al dușmanilor tutunului. Până în prezent și-au anunțat participarea 700 delegați din întreaga lume. Cu această ocazie va fi organizată la Praga o expoziție care va prezenta un tablou al vătămării sănătății din cauza fumatului.

Conferința rectorilor universitari ținută la ministerul instrucțiunii a luat în discuție memoriul studențimii între altele a decis ca să îndrume uniunile israelite ca să se îngrijească de cadavre pe seama mediciniștilor evrei. Unul din punctele discutate mai îndelung, a fost și acela referitor la cererile absolvenților școalelor comerciale superioare și seminarilor, de a li se admite trecerea la facultățile de specialitate. S'a hotărât ca acești absolvenți să poată să-și desvolte cunoștințele la universitate, după ce vor depune însă, un examen de diferență. S'a respins apoi cererea profesorilor C. Stere, Pătrășcanu, Branovschi și alții pentru reintegrarea în învățământ pentru motivul că în decursul războiului au stat în slujba nemților.

Provaganda culturală. Comisia de propagandă de pe lângă Casa școalelor a hotărât să dea o nouă îndrumare propagandei culturale în întreaga țară. Se înființează 450 centre culturale împărțite în 7 regiuni. Dintre acestea, ultimele trei regiuni cuprind județele: Caraș, Hunedoara, Severin, Timiș-Torontal (cu 80 centre); Arad, Bihor, Maramurăș, Sătmar (cu 72 centre); Cluj, Sălaj, Someș, Turda (cu 70 centre). Conferențiarul vor fi repartizați pe regiuni, pentru ca după sărbători să și înceapă activitatea prin conferințe și înființarea de căminuri și biblioteci culturale.

Rezultatul alegerilor din Ungaria. Rezultatul alegerilor din Ungaria este următorul: Guvernamentali 171 deputați (a câștigat 26 față de numărul ce-l avea în fostul parlament). Partidul economic creștin 33 deputați (a câștigat 8). Partidul rasisist (ebredist) 4 mandate (rândul trecut avea 8). Partidul agrar 3 (a pierdut 1). Afară de partid 11 (rândul trecut erau 22). Partidul de stânga 9 (a pierdut 4). Partidul socialist 14 (a pierdut 10 mandate). Total 245 mandate.

Revoluție în Rusia sovietică. În câteva provincii din Rusia sovietică și în special în Ucraina, populația s'a revoltat contra Sovietelor. Revolta are un substract economic. Guvernul a proclamat stărua de asediu în acele provincii. În urma raportului președintelui comisariilor poporului, Kalinin, s'a hotărât trimiterea tuturor forțelor armate disponibile în provinciile răsvrătite.

Cum se ține o sărbătoare în Anglia. Iată ce spune un călător din părțile noastre, care a fost prin Anglia și care s'a minunat de respectul pe care Englezii îl dau Duminecii și sărbătorilor: „În Anglia nu lucrează nimeni Dumineca. Nici mâncare nu se gătește. Chiar restaurantele sunt închise până la prânz. În schimb bisericile sunt pline. Artiștii conduc orga,

corurile și orchestra bisericii, preoții la zile mari, când biserica e neîncăpătoare țin predici în teatru. Biserica deschide cursuri în fiecare seară. Preotul își are școlarii lui de felurite vârste și situații sociale. Școalele sunt cu fața spre biserică, iar parcurile nu sunt numai locuri de desfătare între arbori și flori. În Hyde Park se țin două slujbe religioase. Dumineca și-n fiecare seară auzi innuri și predici“.

Nr. 453—1926.

2—3

C O N C U R S

Pentru întregirea parohiei *Sălciua-de-sus* din prot. Lupșa, prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirea retribuției dela stat conform calificației.
2. 2½ jugăre arător și fânat, cum și eventualele beneficii ce le va vota statul pe seama preoților dela munte.
3. Dela fiecare familie câte una ferdelă grâu sau cucuruz, după starea fiecăruia.
4. Trei stângini de lemne pentru foc, aduse în curte.
5. Dreptul de a-și ține până la 10 vite mari în pășunatul comun.
6. Taxele stolare în timpul mai nou urcate.
7. Până la zidirea caselor parohiale, încât noul paroh ar avea lipsă de case, consiliul parohial va da parohului altă locuință în natură.

Cererile de concurs instruate cu documentele prescrise de regulament se trimit în termenul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Concurenții, —cu prealabila știre — a oficiului protop. se pot prezenta în parohie, spre a cânta și cuvânta, eventual a servi la altar și a face cunoștință cu poporul.

Baia-de-Arieș, 29 Decembre, 1926.

Oficiul protopopesc al Lupșei, în înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Gan,
protop.